

FERIA SECUNDA PASCHÆ.

EVANGELIUM. LUCÆ XXIV.

In illo tempore: Duo ex discipulis Jesu ibant ipsa die in castellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Jerusalem, nomine Emmaus: et ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus quæ acciderant. Et factum est, dum fabularentur et secum quærerent, et ipse Jesus appropinquans ibat cum illis. Oculi autem illorum tenebantur, ne eum agnoscerent. Et ait ad illos: Qui sunt hi sermones, quos confertis ad invicem ambulantes, et estis tristes? Et respondens unus, cui nomen Cleophas, dixit ei: Tu solus peregrinus es in Jerusalem, et non cognovisti quæ facta sunt in illa his diebus? Quibus ille dixit: Quæ? Et dixerunt: De Jesu Nazareno, qui fuit vir propheta, potens in opere et sermone, coram Deo et omni populo, et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotes et principes nostri in damnationem mortis, et crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus quia ipse esset redempturus Israel. Et tunc super hæc omnia tertia dies est hodie, quod hæc facta sunt. Sed et mulieres quædam ex nostris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum, et non invento corpore ejus, venerunt, dicentes, se etiam visionem angelorum vidisse qui dicunt eum vivere. Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum, et ita invenerunt sicut mulieres dixerunt, ipsum vero non invenerunt. Et ipse dixit ad eos: O stulti et tardi corde ad credendum in omnibus, quæ locuti sunt prophetæ! Nonne hæc oportuit pati Christum et ita intrare in gloriam suam? Et incipiens a Moysæ et omnibus prophetis interpretabatur illis in omnibus Scripturis quæ de ipso erant. Et appropinquaverunt castello, quo ibant, et ipse se finxit longius ire. Et coegerunt illum, dicentes: Mane nobiscum, quoniam advesperascit, et inclinata est jam dies. Et intravit cum illis. Et factum est, dum recumberet cum eis, accepit panem, et benedixit ac fregit, et porrigebat illis. Et aperti sunt oculi eorum, et cognoverunt eum: et ipse evanuit ex oculis eorum. Et dixerunt ad invicem: Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur in via et aperiret nobis Scripturas? Et surgentes eadem hora, regressi sunt in Jerusalem: et invenerunt congregatos undecim, et eos qui cum illis erant, dicentes; quod surrexit Dominus vere, et apparuit Simoni. Et ipsi narrabant quæ gesta erant in via, et quomodo cognoverunt eum in fractione panis.

CONCIONES.

- I. Causæ relapsus et remedia.
- II. Causæ cur e s. communione multi non proficiant.
- III. Ubi et quomodo Christum Dominum videre possimus.
- IV. Christiani peregrini.
- V. Hospitalitas suadetur.
- VI. Schola oblivionis seu quænam obli-scenda.
- VII. Prophetia de Christi vita et morte.

- VIII. Documenta.
- IX. Mystera.

CONCIONES AUCTARIL.

- I. Quinam eundo in Emmaus deviant a recto salutis tramite.
- II. Cautelæ contra relapsum.
- III. Resurrectio mortuorum ostenditur.
- IV. Christus solus vere, seu omnium maxime peregrinus in mundo.

CONCIO I.

CAUSÆ RELAPSUS ET REMEDIA.

- I. Temeritas et præsumptio. — II. Defectus propositi. — III. Delectatio in peccatis. — IV. Defectus exercitii honorum operum. — V. Consuetudo.

THEMA.

Mane nobiscum, Domine, quoniam advesperascit.
Luc. XXIV.

Quærent ss. patres, quid voluerit sibi Dominus, cum finxit se longius ire. Fictio enim proprie loquendo deceptio quædam et mendacium in facto est. Ad hoc respondet S. Thomas II. II. quæst. III. art. I. ad I. ex D. Augustino, fictionem hanc non mendacium, sed figuram alicujus mysterii seu occultæ veritatis fuisse significantem, a discipulorum illorum fide longius abfuisse Dominum a quibus longius ivit. Eodem modo respondet S. Greg. hom. XXIII. quæ est de evangelio hodierno. *Talem, inquit, se eis exhibuit in corpore, qualis apud illos erat in mente.* Ea igitur fictio, ni fallor, effigies quædam fuit illius veritatis, quam hoc paschali tempore sæpe sæpius experimur. Quam multi enim sunt, qui peracta s. communione mox abeunt in Emmaus, hic est (ut Hebraice sonat) ad populum abjectum, videlicet ad reproborum eunem? Vel, si malvultis, dum a via virtutis inita deflectunt rursus ad vitiorum tramitem: de statu gratiæ in statum peccati, de cælo ad infernum? Ergo sicut Christus, ubi discipuli appropinquaverunt castello Emmaus, deflexit ab eisdem quasi longius ire vellet; ita et ab eis, quos videt a suscepta gratia rursus deviare et inferis appropinquare, seu quod idem est, et spretis Dei mandatis declinare ad dextram vel sinistram, longius recedit et subtrahit gratiam ac præsentiam suam; quæ res, auditores, magnopere pavenda est. Quid enim sine Jesu sumus? Quid possumus? Quid habemus? Nonne cum discipulis illis precari assiduo debemus: *Mane nobiscum, Domine, quoniam advesperascit,* et te recedente recedit sol justitiæ, lumen oculorum nostrorum et omne nostrum gaudium. Ergo ut nobiscum retineamus Dominum, inquiremus causas, cur aliqui tam facile relabantur in peccata, et quæramus remedia.

I. Causa prima, temeritas et præsumptio; qualis cernitur in convalescentibus. Videas enim aliquem febricitantem, qui ubi per unum alterumve diem desertus est a febre, statim dicit: Nunc iterum bibam et comedam ad satietatem. Itaque rursus incurrit febrim, dum vires nondum

plene recuperatas iterum opprimit et sternit. Idem accidit illis, qui post confessionem jam se omnino sanos et robustos esse credunt, nec considerant per poenitiæ sacramentum non tolli radices peccatorum, habitus pravos et affectus inordinatos, quæ sunt peccatorum reliquiæ. Dum ergo nimium sibi fidunt, pristina studia repetunt et peccandi occasiones adeunt, mox in priora vitia recidunt. Quamvis ex Ægypto Hebraei educti essent in terram promissionis, tamen habuerunt adhuc superstites inimicos, vicinos Philisthæos, quibuscum dimicare subinde debebant. Pari modo nos, licet e peccatorum tenebris eruti simus beneficio poenitiæ, manent tamen adhuc in nobis habitus pravi, et inclinationes ad vitia: habemus carnem depravatam, mundum allicientem et dæmonem insidiantem, qui negotium nobis facessunt et minari nobis volunt.

Quid igitur factu opus? Noli tibi fidere nimis, sed imprimis contine te in timore Domini, ne te exponas temere peccandi occasionibus; recordare prioris lapsus et ora Deum instanter, cum discipulis hod. *Mane nobiscum, Domine,* ne iterum desertus a Deo et tibi ipsi relictus relabaris. Sane hac oratione coegerunt et tenuerunt Christum discipuli ne discederet ab eis. Ora et tu instanter et coges eum manere tecum. Scimus hoc ipso medio tentum fuisse Deum a Moysæ, Exod. XXXII. Ait enim Deus Moysi: *Dimitte me ut irascatur furor meus,* Chaldæus vertit: *Intermitte deprecationem.* Precibus ergo Deus teneri et retineri potest.

II. Secunda, defectus propositi seri emendandæ vitæ. Quemadmodum enim paries, qui ædificatur ex debili cæmento, in quo parum est calcis, vel ex argilla paleis non mixta, cito corrui-t et modica a tempestate dejicitur: ita qui non proponit firmiter emendare vitam, sed obiter tantum et ore tenus. Propositum emendationis murus est et paries peccata excludens; at nisi firmum sit et juratum quodammodo, parum prodest. Unde Ezech. XIII. dicitur: *Dic ad eos, qui liniunt absque temperatura* (id est absque paleis parietem) *quod casurus sit: erit enim imber inundans.* Experientie testis est, eos, qui adjurant aliquod opus, v. g. choreas vel aleas, constanter abstinere; non item qui simpliciter aliquid proponunt.

Quid igitur hic faciendum? Renovandum et firmandum est emendationis propositum dicendumque cum Davide, Psalm. CXVIII. *Juravi et statui custodire judicia justitiæ tuæ.* Quemadmodum pondera horologii semper deorsum trahunt, et tandem terræ insistentia horologium sistunt, ideoque semel aut bis quotidie attollenda sunt: ita nos propter concupiscentiæ deorsum semper

trahentis pondus, sensim deficimus: ideoque quotidie novis propositis indigemus, quibus animum attollamus et ad virtutem erigamus. Sane D. Bonaventura monet, ut quoties horologium sonat, toties renovemus propositum serviendi Deo. Leo, ut refert Bart. Anglicus, iratus terram cauda verberat; placatus proprium tergum, quasi castigando in se iram. Faciendum monuit etiam David, Psalm. IV. *Irascimini et nolite peccare, quæ dicitis in cordibus vestris, in cubilibus vestris compungimini*, q. d. cum surgunt pravi et rebelles motus in vobis, irascimini naturæ vestræ corruptæ (ut exponit Bellar.) et firmiter statuite non peccare. Et siquidem peccastis, statim domi in silentio vos ipsos corrigite et castigate atque ad emendationem erigite.

III. Tertia, delectatio, quæ est in peccatis. Hæc enim semel degustata facile ad se revocat hominem. Omnes corporis morbos vitamus; non item animi morbos, quia hi delectant, illi cruciant. Unde Seneca, ep. XCVIII. ait: « Quod plebrosque inemendabiles facit: omnium aliarum artium peccata artificibus pudori sunt, offenduntque errantem, vitæ peccata delectant, etc. » Senserunt hoc Hebræi in itinere per desertum, qui postquam in Ægypto vicitantur piscibus, peponibus et cucumeribus; assueti duleibus his et selectis cibis, regredi in Ægyptum voluerunt: *Recordamur piscium, inquit, quos comedebamus in Ægypto gratis: in mentem nobis veniunt cucumeres et pepones, etc.* Num XI. In quem locum scribit Oleast. « Maximum malum est hominem noxia dulcia fuisse aliquando expertum. In hoc enim penitentes maxime laborant ut vitiorum præcedentem ex se memoriam repellant. Hoc enim malum vitia habent, quod recordatione lædant, cui non possunt sua præsentia nocere. Quare elaborandum est tibi, vir Dei, ut si fieri possit, talia non experiaris, ne contingat post reditum ad mentem meliorem cum his larvatis hostibus dimicare. » Sed quid si ea dulcedo jam degustata fuit? Custos apponendus, timor Domini, mortis et iudicii, quemadmodum ad excludendos e gustatis paradisi deliciis, protoplastos, flammeus gladius ante paradisum positus fuit: *Timor enim Domini expellit peccatum*, ait Eccl. c. I. Vigilet autem hic custos, nam custodes sepulcri dormientes perdidit Christum; et ostiaria obdormiens necem attulit domino suo Isoseth, II. Reg. IV.) revocetque in memoriam primo, mortem ejusque propinquitatem, *quoniam advesperascit et inclinata est jam ad mortem vita nostra*. Cogitet iudicium iudicisque romphæam bis acutam. Descendat mente ad infernum et ardores sempiternos. Hoc antidoto usus Deus est ad avertendos

ab amatoribus, id est, idolis suis Hebræos, qui crebro ad eos deflectebant: *Sepiam viam tuam spinis*, inquit, *et sepiam eam maceria et semitas suas non inveniet*, Ose. II. Quod fecit immittendo eis hostes Phul Teglathphalasar et Salmanasar reges Assyriorum, qui eos undique infestarent et obsiderent, ne relabi ad idola possent. Hujusmodi spinæ sunt mors, iudicium, infernus, seria meditatione expensa, præterea damna et pernicios peccati delectationem sequens, uti morbi et capitis dolores sequentes ebrietatem, gallica lues sequens venerem, paupertas sequens aleam, infernus sequens peccatores omnes.

IV. Quarta, defectus exercitii bonorum operum et aliarum honestarum actionum. Hæc enim de causa spiritus ille nequam ab homine expulsus redire machinatur in domum suam, quia invenit eam vacantem, ut Matth. c. XII. scribit, hoc est, otiantem et feriantem. Vocatur domus cum nemo eam inhabitat, et tunc citius perditur et collabitur. Vel cum omnes in ea otiantur et dormiunt; ita cum homo conversus otio se dedit, patentes dæmoni fenestras præbet. Christus etiam in hodierno evangelio, ubi discipuli cessarunt de piis rebus loqui, finxit se longius ire; ut doceret nos, ibi non persistere diu gratiam Dei, ubi cessant bona opera. Quid igitur remedii? Exerceat se homo in operibus bonis aliisque honestis actionibus. Paralyticus opus habet ut paulatim sese moveat, quo membra ejus exerceantur, atque ita sensum et motum recuperet; ita qui ægritudine peccati liberatus est, bonis actionibus et operibus piis se exerceat, frequenter sacramenta recipiat, verbum Dei sedulus audiat, studio litterarum aliove honeste sese occupet, confabuletur de rebus piis cum discipulis hodiernis, maxime de vita et passione Domini, cogitet semper Deum ubique præsentem et omnia spectantem, legat pios libros indeque sibi vitiorum antiphar-maca seligat, etc. Hoc opinor, docere voluit Dominus, cum paralytico sanato ad piscinam dixit: *Surge, tolle grabatum tuum et ambula*, Joan. V. Et alteri sanato in domo: *Surge, tolle lectum tuum et vade in domum tuam*, Matth. IX. q. d. ito de virtute in virtutem, donec venias in domum tuam et videas Deum deorum in Sion, Psalm. LXXXIII. Ideo enim sanatur æger, non ut otietur, sed ut ambulet et operetur. Quod docet S. August. ep. CVIII. « Sicut, inquit, a vulnere claudicans ideo curatur ut sanato malo præterito futurus dirigatur ingressus: sic mala nostra non ad hoc solum supernus medicus sanat, ut illa jam non sint: sed ut de cætero recte ambulare possimus. »

V. Quinta, consuetudo. Hæc enim quasi gib-

bus vel onus quoddam est, perpetuo deprimens hominem tametsi is se aliquando erexit. Fluvius est secum abripiens et devolvens natantem, nisi is continuo contra nitatur. Idipsum pulchra similitudine pueri qui aviculam filo ligatam retinet et huc illuc avolare sinit et mox filo retrahit, declarat S. Anselmus, l. de similitudine, c. CLXXXIX. « Instar hujus pueri, inquit, jocatur diabolus cum peccatoribus, quos irretitos suis laqueis pro sua voluntate in diversa vitiorum impedimenta pertrahit. Sunt enim multi avari, ebriosi, luxuriosi qui proponunt avaritiam, gulam, libidinem deserere et putant instar avis se libere avoluros, sed quia pravo usa irretiti ab hoste retinentur, nolentes in eadem vitia dejiciuntur, fitque hoc sæpius, nec omnimodo liberantur nisi magno conatu et gratia Dei funis rumpatur pravæ consuetudinis. » Sic ille. Experti hoc Hebræi, qui ob diuturnam cum Ægyptiis consuetudinem Ægypti non poterant oblivisci, sed perpetuo eum respectabant, uti et uxor Loth Sodomam. Frustra porcum delicato cibo nutries et in lecto eburneo repones; quia olfactis sordibus illico se in eas immerget utpote earum assuetus. Idem ab homine expecta vitii assuetus.

Quid igitur? Nullumne hic malo remedium? Sane cum Dei gratia resisti etiam pravæ consuetudini potest. Itaque primo sedulo orandus Deus, verbis August. *Domine, da quod jubes, et jube quod vis*. Testatur enim ipse, I. IX. conf. c. I. se ad extremum Dei gratia rupisse ferreum inveteratæ consuetudinis vinculum. Orandum crebro cum discipulis hodie: *Mane nobiscum, Domine*. Cogetur quodammodo hoc pacto Deus nobiscum remanere, si instanter pulsemus aures ejus. Deinde contrariarum virtutum actus vitii opponendi, gula jejuniis, avaritia eleemosynis, libido et turpis amor fuga, cilicio, flagello edomandus, etc. Denique frequens sacramentorum confessionis et communionis usus adhibendus. Si potuit Mithridates rex quotidie venenum bibere præsumptis remediis, ut consuetudine ipsa innoxium fieret, quemadmodum scribit Plin. lib. XXV. c. II. secur fieri non queat ut homo assiduo sacramentorum, eucharistiæ præsertim, usu in alium et immortalem quasi virum mutetur, exuatque veterem hominem veneno peccati infectum, et induat novum qui secundum Deum creatus est? Certe in fractione panis (eucharistici, ut multi patres existimant) aperti sunt oculi discipulorum et cognoverunt Christum. Spes est igitur cæcitatem animi et languorem pravæ consuetudinis abstergeri posse tam potenti phar-naco, quale est eucharistia.

Ergo, auditores, attendamus ad caniculos

II. PARS HIEMALIS.

istos, ne in foveam relabamur e qua erepti sumus. Non declinemus, ne appropinquemus illi castello, in quo populus habitat a facie Dei abjectus: ne a nobis Christus longius recedat deserendo nos, etc.

CONCIO II.

CAUSÆ CUR E COMMUNIONE MULTI NON PROFICIENT.

I. Defectus intentionis. — II. Defectus dispositionis. — III. Defectus devotionis in sumptione. — IV. Defectus collectionis post communionem.

THEMA.

Aperti sunt oculi eorum et cognoverunt eum. Luc. ult.

Si vera est ea sententia (quæ multorum est,) qua asseritur Christum Dominum dedisse duobus discipulis in hodierno evangelio s. eucharistiam, adeoque fractionem panis denotare participationem corporis Domini, tunc profecto cernimus quam dispar sit effectus s. communionis ab illo, quem primis nostris parentibus attulit esus pomi vetiti. Illi enim ubi comederent, cognoverunt se esse nudos, erubuerunt et absconderunt se: isti vero discipuli ubi comederunt, cognoverunt Christum Dominum suum, gaudio impleti sunt, eoque perurgente recurrerunt ad discipulos suos. Itaque pomum illud docuit scire malum, panis eucharisticus docuit scire bonum; illud arbor mortis, hic vero arbor vitæ fuit. Sed quid est, auditores, quod hæc arbor vitæ, quam toties aliqui gustant, similes effectus in iis non producat? Cur multorum oculi in s. communionem minime aperiuntur ut agnoscant Dominum suum et toto corde ferantur in amorem ejus; ut impleantur gratia et gaudio Spiritus sancti? etc. Audiamus causas.

Aggæus, c. I. quasi digito nobis ostendit causas et radices illius sterilitatis, quam multi experiuntur in s. communionem. Ait enim: *Seminastis multum et intulistis parum; comedistis et non estis satiati; bibistis et non estis inebriati, operuistis vos et non estis calefacti*. Demum omnes quasi simul complectens. addit: *Et qui mercedes congregavit, misit eas in sacculum pertusum*.

I. Causa prima, defectus intentionis debite. Multi enim accedunt ad s. communionem pro forma, ut vulgo loquimur, sive ex consuetudine præcise, quia ita solent, sive ob præceptum Ecclesiæ, sive quia cæteros quoque vident accedere, non emansuri sine nota, aliqui etiam intentione mala, ut videantur, etc. Hinc fit quod Aggæus dixit, ut seminant multum et inferant